

PÅ SKI I RONDANE

Juhuu! Barndommens kunst – og glæden ved at stå på ski – blev fundet og vækket til live igen, da jeg i år efter mange års pause fra de to brædder på hvid jord tog på vinterferie til Smuksjøseter i Norges ældste nationalpark, Rondane. Smuksjøseter er oprindeligt en sæter, som i flere generationer har været drevet som fjeldstue. Og i kraft af stedets helt unikke beliggenhed blev det en helt enestående oplevelse.

Indrømmet: Jeg har ikke rigtig stået på ski siden barndommens årlige vinterferier med mine forældre i Norge. Altså lige bortset fra det år, hvor jeg var i Grønland og troede, at nu skulle jeg da endelig komme til at stå på ski igen. Men klimaforandringer – et helt uforudsigeligt vejr med tø i februar og storm og snefnug i juni, hvor det ellers skulle være lunt og sommer – havde åbenbart rottet sig sammen imod mig, og jeg fik aldrig rigtig brugt de ski, jeg købte, da jeg boede i Nuuk i 2005.

Min far – “Fjeldgubben” som han ofte kaldes pga. sine 75 somre og gråsprængte skæg og hår – har dog i næsten alle år troligt taget til Norge for at stå på ski, og i år ville jeg derfor følge i hans skispor og besøge det sted, hvor han har været stamgæst i efterhånden rigtig mange år.

Og indrømmet: Det er ikke uden grund, at Smuksjøseter, 140 km nordvest for Lillehammer, gennem årene er blevet ikke bare min fars, men rigtig mange stamgæsters foretrukne ski-destination. For Rondane – et fredet, storlået fjeldmassiv med ikke færre end 10 tinder over 2.000 moh – byder på nogle af de bedste muligheder for langrend i Norge med sit bløde og lettilgængelige højfjeldsterræn. Det er et liftfrit område, hvor naturen hersker. Her er både store, stille vidder og skovstrækninger med små løjper mellem træerne. Kort sagt: Et alsidigt skiterræn, hvor også nybegyndere kan være med.

FJELDSTUE I TRADITIONEL STIL

Ved ankomst til Høvringen efter en lang nats kørsel med bus fra Danmark ligger et fint lag ny puddersne, og solen skinner

TEKST & FOTOS:
LARS-TERJE LYSEMOSE

på smukkeste vis fra en klar himmel. Det lover godt!

Snart efter dukker en af Smuksjøseters to bæltebiler op med værten Roar Skaugen ved rattet. Om sommeren fører en grusvej fra Høvringen de sidste fem km op til Smuksjøseter, men om vinteren står valget imellem at stå på ski eller at køre med den berømte bæltebil.

”Velkommen, velkommen!” smiler Roar og giver et fast håndtryk, inden han pakker ski og bagage på henholdsvis taget og inde i det spøjst udseende monstrum, som mest af alt ligner en lille kampvogn på larvefodder, men med et par ski, som stikker frem, som forben.

Undervejs på turen op til højfjeldet fortæller Roar eventyret om, hvordan han selv for år tilbage har været i Canada for at hente Smuksjøseters to bæltebiler. Han

Den berømte bæltebil med chaufføren Roar til højre.

I Peer Gynt-hydden serveres kakao og vaffer.

Smuksjøseters traditionelt udsmykkede pejsestuer emmer af hygge.

interesserer sig i øvrigt også for veteranbiler og har én stående i garagen ved varmestuen nede i Høvringen, hvor vi hentes.

Vi er et lille hold, der skal hentes, og mange er stamgæster, som kommer igen år efter år. Jeg er tydeligvis ny. Og som solo-rejsende og med en alder af 40 år er jeg nok også 15-20 år yngre end de øvrige gæster.

Bæltebilen hoster og hakker og udsender en distinkt dunst af diesel, mens den med sine larvefødder og ski ruller frem gennem de sneklædte masser. At ankomme til Smuksjøseter på denne måde og kunne spejle ud over fjeldet inde fra de små ruder er i sig selv lidt af en oplevelse. For her, midt i den uberørte natur på grænsen til Rondane Nationalpark, dukker Smuksjøseter op, ensomt og nærmest majestætisk placeret på en fjeldside i 1.130 meters højde.

Roars kone, Kari, fordeler værelser ved ankomsten, og det er tydeligt, at gensynsglæden er stor, da nogle af stamgæsterne får tildelt "dronningesuiten", hvor vores egen dronning Margrethe engang har boet.

ENESTÅENDE NATUR

Efter det store norske tag selv-bord til frokost må skiene prøves. Som sagt har jeg ikke rigtig stået på ski, siden jeg var barn, men til min store glæde viser det sig, at barndommens lærdom hurtigt indfinder sig, og skiene glider fint. Har man først én gang lært at stå på ski, glemmer man det ikke igen!

Landskabet i Rondane består af op imod 600 millioner år gamle kæmper af sten, som har inspireret store norske kunstnere som Henrik Ibsen, Harald Oskar Sohlberg og Aasmund Olavsson Vinje. Lige

frem for mig står de mægtige, vilde tinder, som rager op over duvende vidder. Frisk luft, strålende sol og masser af sne. Himmel og fjeld. Det er lige præcis sådan, en skiferie skal være!

Og mens der kan være sort af mennesker langs hovedløjperne, når de lige er blevet sporet, kan man krydse gennem store områder og have det hele for sig selv, hvis man blot bevæger sig lidt uden for dem.

Solnedgangens lys er fabelagtigt, og jeg kan slet ikke få nok af at spejle ud mod Jotunheimen og Dovrefjeldkæden. Men alting har en ende, og jeg må vende skiene og skynde mig tilbage for at nå at få aftensmad. Som en lille prik i horisonten ligger Smuksjøseter som en ø her midt i alt det hvide. Da jeg nærmer mig, stråler fjeldstuens gyldne, varme lys fra vinduerne ud mod mig og emmer af hygge i skumringen.

Efter en dag på ski får man god appetit. Både frokost og aftensmad består af traditionelle norske retter som kalvesteg, skinke, spegepølse af rensdyr, *bløtkake* og *rømmegrøt*. Uhm, det smager fabelagtigt! Aftenerne i de gamle pejsestuer med knitrerende ild tilbringes med hyggeligt samvær med de øvrige gæster – størstedelen er i øvrigt danskere – men allerede inden klokken 21 har de fleste trukket sig tilbage for at gå til ro. Til gengæld står man tidligt op, så dagene kan gå med at stå på ski på de store vidder. Jeg må dog erkende, at jeg ikke er så velforberedt og får ømme håndled efter at have holdt i skistave en hel

Høvringen har 150 km præparerede løjper.

dag. Andre har derimod forberedt sig med crossfit-træning eller stavgang.

En af aftenene underholdes vi af en naturvejleder, som fortæller om nationalparken og dens vilde rener. For Rondane er et af de få steder i Europa, hvor der lever vilde rener. Ca. 1.000, og de har brug for store områder for at overleve, eftersom de er på konstant vandring efter føde.

Faktisk plejede der at være mange flere vildrener i Norge, men med veje, jernbaner, turistthytter og el-ledninger er deres naturlige områder blevet mindre. Her på de åbne vidder får de færten af mennesker på lang afstand, og kommer man nærmere end 500 meter, løber de deres vej. Ser man rener i det fjerne, skal man derfor holde sig på afstand, så man ikke stresser dem unødigt, bliver vi fortalt.

Dagene går hurtigt, når man er i godt selskab, har strålende sol de fleste dage, masser af sne, og nyder at have genfundet barndommens kunst at stå på ski. Min vinterferie i Rondane kom således til at bestå af de traditionelle glæder og dyder: Vafler og varm kakao, gæstfrie mennesker, varme fra en knitrende pejs og hyggeligt samvær. Det bliver bestemt ikke sidste gang, jeg skal til Rondane og Smuksjøseter.

■ *Lars-Terje Lysemose har medlemsnr. 364 og har, så vidt vides, ingen norske aner trods sit norsk klingende navn. Han er freelancejournalist og ansvarshavende chefredaktør af Globen og besøgte Rondane i 2015.*

RONDANE I NORGE

Rondane Nationalpark blev etableret i 1962 og dækker 963 km² uspolet fjeld. Her kan man arrangere en skitur, helt som man selv vil. Man kan holde sig til de præparerede løjper, eller man kan løbe fra fjeldstue til fjeldstue og på den måde undgå at skulle bære en stor oppakning. Eller man kan pakke teltet og spænde turskiene på, så man hverken er begrænset af fjeldstuer eller steder at finde mad. Der findes også en langdistanceløjpe mellem Høvringen og Lillehammer, kaldet Trolløypen.

Skisæsonen i Rondane varer fra engang midt i oktober til engang sidst i april. I området ved Høvringen er der mere end 100 km præparerede løjper i to spor. Desuden 50 km mærkede løjper i nationalparken. 20 km er i skovterræn, og 130 km er i højfjeld. Det højeste punkt på langrendsløjperne er den smukt beliggende top Steinbuhøe med 1.526 moh, og det laveste ligger i 850 moh. Der er også gode muligheder for at løbe på ski uden for løjperne, bl.a. til flere tinder over 2.000 moh. Rondanes højeste top er Rondsloppet med 2.178 moh. Klimaet er udpræget østlandsklima, dvs. stabilt vejr og små nedbørsmængder. Pga. den høje beliggenhed er hele området meget snesikkert, og der er mange solskinsdage. Og er du nybegynder på ski, er der skiskole i Høvringen.

KOST & LOGI: Høvringen byder på flere muligheder for overnatning, og Ruby Rejser tilbyder fx som noget nyt denne sæson en særlig "Høvringen rundt"-pakke med en uges overnatning på tre forskellige steder i området. Læs mere på www.ruby-rejser.dk/norge/hovringen-rundt.

Karakteristisk for Smuksjøseter er stedets placering i højfjeldet, blot få meter fra selve nationalparken. Fjeldstuen har både en ny og en gammel afdeling. I den gamle er der traditionelle, spartant møblerede værelser. Et af værelserne kaldes i øvrigt dronningesuiten, da dronning Margrethe har overnattet her. Her er også sauna, som benyttes flittigt inden aftenmaden. Den nye afdeling består af supermoderne, bekvemmelige hotellejligheder, hvor man selv kan lave mad, hvis man foretrækker det. Der er fem km til købmanden i Høvringen, men det er ikke noget problem, for varerne kan leveres med bæltebilen. Smuksjøseter Fjeldstue tilbyder både hel- og halvpension, ligesom man blot kan komme forbi fjeldstuen og få frokost eller en varm kop kaffe, hvis man bor nede i Høvringen eller er på langfærd. Vælges fuld pension, kan man vælge mellem frokostbord eller at smøre madpakke ved morgenbordet.

Værelser fås i alle størrelser med plads fra en til op til 16 personer. Den største lejlighed har endda egen sauna. En topersoners lejlighed fås fra 850 NOK per nat. Se mere på www.smuksjoseter.no. Eventyrlystne kan også medbringe eget telt og overnatte ude i sneen eller benytte Den Norske Turistforenings fjeldstuer i Rondane. Tjek www.peergynthytta.no og www.turistforeningen.no/rondvassbu.

UD & HJEM IGEN: Bus fra Danmark med Ruby Rejser kan bestilles som del af en pakkerejse. En uges ophold med fuld pension på enkeltværelse og bus fra Danmark og retur fås typisk fra ca. 7.350 kr. Udrejse fredag aften med ankomst til Høvringen lørdag ved frokosttid, og så er man hjemme igen søndag ugen efter. Ruby Rejser har også en flybus fra Oslo Gardermoen til Høvringen hver lørdag fra uge 7 til uge 11. Se mere på www.ruby-rejser.dk. Man kan også køre i egen bil til Høvringen, hvor der er parkeringsplads, og så blive hentet af bæltebilen der. Fra København er der 915 km og 10 timers kørsel til Høvringen. Tager du færge fra Frederikshavn til Göteborg, er der 700 km i bil, mens der kun er 315 km, hvis du sejler til Oslo.

LÆS MERE: om Norge på www.deberjstesklub.dk/land/europa/norge. Og se en film om vildrenerne på tiny.cc/villreinaar.